

УДК 332.135+339.924

JEL Classification: O17, R58, F55

DOI: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2019-1.73.05>

В.Ф. Кифяк, д.е.н., професор,

<https://orcid.org/0000-0001-7632-5248>

Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ,

О.В. Кифяк, к.е.н., доцент,

<http://orcid.org/0000-0003-3689-8548>

Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича,
м. Чернівці

ЄВРОРЕГІОН «ВЕРХНІЙ ПРУТ»: ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА НЕВИКОРИСТАНІ МОЖЛИВОСТІ

Анотація

У статті проаналізовано організаційно-правові підходи до створення і функціонування єврорегіонів, охарактеризовано законодавство України щодо транскордонного співробітництва та встановлено спільні характерні ознаки для єврорегіонів. Визначено головні напрями та пріоритетні сфери економічної і соціальної взаємопов'язаної діяльності єврорегіону «Верхній Прут». На прикладі зовнішньої торгівлі товарами між Чернівецькою областю (Україна) і регіонами Румунії та Молдови підтверджено високі темпи зростання експорту й імпорту товарів та активізацію інтеграційних процесів. На основі аналізу процесів економічної інтеграції прикордонних регіонів, що є членами єврорегіону «Верхній Прут», та наявного ресурсного забезпечення, історичної спадщини, культурних та етнічних зв'язків між прикордонними територіями встановлено основні проблеми інтеграційних процесів та визначено невикористані можливості.

Ключові слова: єврорегіон, інтеграційні процеси, напрями, транскордонне співробітництво, прикордонні території, проблеми, можливості.

Vasyl Kyfiak, Doctor of Economic Sciences, Professor,

<https://orcid.org/0000-0001-7632-5248>

Chernivtsi Institute of Trade and Economics of KNUTE,

Oleksandr Kyfiak, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,

<http://orcid.org/0000-0003-3689-8548>

Yurii Fedkovych Chernivtsi National University,
Chernivtsi

EUROREGION «UPPER PRUT»: INTEGRATION PROCESSES AND UNUSED OPPORTUNITIES

Summary

The article analyzes organizational and legal approaches to the creation and functioning of Euroregions, describes the legislation of Ukraine on cross-border cooperation and establishes

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

common characteristics for the Euroregions. The main directions and priority areas of the economic and social interrelated activity of Euroregion "Upper Prut" are determined. On the example of foreign trade of goods between Chernivtsi region (Ukraine) and the regions of Romania and Moldova, the high growth rates of export and import of goods and attempts by members of the Upper Prut Euroregion to cooperate with their closest neighbors have been confirmed, in order to create economic, legal and other conditions directed at them for simplification moving goods and services and more integrating with each other. On the basis of the analysis of the processes of economic integration of cross-border regions that are members of the Euroregion "Upper Prut" it is established that the main problem of integration processes is that economic entities, which carry out activities within the economic systems of their countries, operate under various regulatory and legal conditions, and the lack of an effective institutional base for the Euroregion "Upper Prut" holds back the development of Euroregion and cross-border cooperation in general. The study of resource provision, historical heritage, cultural and ethnic ties between cross-border regions included to Euroregion "Upper Prut" contributed to the identification of unused integration opportunities, in particular, the lack of development of foreign economic relations and the absence of most-favoured-nation regimes (free economic zones) export-import activity of enterprises. Particular attention should be paid to the development of transport communications in order to bring the neighboring regions closer together and stimulate socio-economic development of cross-border areas. It is necessary to lobby for the interests of the Upper Prut Euroregion in EU institutions and authorities. It is recommended to create a transnational economic zone or so-called "growth triangle", which will unite into a single whole territory that has mutually complementary types of resources and cooperation or specialization in the processing of agricultural products, the woodworking industry, tourism and recreation, diagnostics and treatment, and other types of activities.

Keywords: Euroregion, integration processes, cross-border cooperation, cross-border territories, directions, problems, opportunities

Постановка проблеми. Одним з ключових пріоритетів Європейського інструменту сусідства (ЄІС) є транскордонне співробітництво (ТКС), що спрямоване на зміцнення співпраці між державами-членами ЄС та країнами-партнерами на зовнішніх кордонах ЄС.

Україна бере участь у 4 спільних операційних програмах прикордонного співробітництва ЄІС на 2014–2020 рр., а саме: «Польща – Україна – Білорусь», «Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна», «Румунія – Україна» та «Басейн Чорного моря». Вони поширюються на 14 областей України, з них 9 західноукраїнських.

Незважаючи на те, що країни-учасниці кожної програми визначають свої конкретні пріоритети, спрямовані на вирішення власних проблем, з якими вони стикаються в своїх регіонах, всі ці пріоритети спрямовані на досягнення трьох загальних стратегічних цілей:

- сприяння економічному і соціальному розвитку;
- вирішення спільних проблем у галузі навколишнього середовища, охорони здоров'я, охорони і безпеки;

- сприяння поліпшенню умов для забезпечення мобільності людей, товарів і капіталу.

Однією з форм ТКС є євро регіони, які створені на основі принципів субсидіарності та як осередки різних потенціалів, що може бути використано для розвитку економіки, вирішення соціальних та екологічних проблем, підтримки та розвитку культурних, освітніх та інших зв'язків.

Постановка проблеми. Функціонування транскордонних об'єднань за участю прикордонних регіонів України викликає велику кількість міркувань, суджень і обговорень у владних та бізнесових структурах, громадських та наукових колах, тематикою яких є оцінка економічної, соціальної та екологічної ефективності транскордонного співробітництва, зокрема, євро регіональних утворень.

Чернівецька та Івано-Франківська області – основні регіони у програмах прикордонного співробітництва ЄС «Україна – Румунія» та «Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна». Вони також є членами євро регіонів «Верхній Прут» і «Карпатський». У 2007 році створена Асоціація органів місцевого самоврядування «Євро регіон Карпати – Україна» як перша в Україні об'єднувальна самоврядна ініціатива, що будувалася «знизу». Угоду про створення Асоціації було підписано міністрами закордонних справ України, Угорщини, Польщі та Словаччини 14 лютого 1993 року в м. Дебрецен (Угорщина). Членами цієї Асоціації є також окремі громади Чернівецької та Івано-Франківської областей.

Водночас євро регіон є тільки однією з організаційних форм транскордонного співробітництва та першим кроком на шляху інтеграції до ЄС прикордонних регіонів, а потім і всієї країни. Створений євро регіон «Верхній Прут» функціонує на громадських засадах, не має статусу юридичної особи, відсутня фінансова підтримка держав членів євро регіону, не повною мірою використовується промисловий, сільськогосподарський, туристичний, освітній та науковий потенціал прикордонних територій. Тут важливе значення має рівень взаємодії з міжнародними організаціями, інституціями, фондами та програмами, які опікуються інтеграційними процесами і питаннями регіональної політики.

У зв'язку з цим виникає необхідність комплексного аналізу діяльності євро регіону «Верхній Прут», що дозволить не тільки встановити проблеми транскордонного співробітництва, але й здійснювати оцінку ефектів від реалізації спільних заходів та спрямувати потенційні можливості на інтенсифікацію інтеграційних процесів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання транскордонного співробітництва та діяльності єврорегіонів досліджували багато науковців у різних європейських країнах. У Польщі, наприклад, це Т. Коморніцкі, Т. Лієвські, А. Стасяк, Б. Влодарчик, З. Зьоло; в Болгарії – Б. Борисов, М. Ілієва; в Словаччині – П. Кузьмішин, Ю. Тей; в Румунії – Ш. Пурич, К. Настасе, Д. Морошан; в Білорусі – А. М. Вікторович та інші. Так, румунський вчений Штефан Пурич вважає, що єврорегіон – це форма транскордонного співробітництва на рівні місцевих влад, що має найвищий рівень інституціоналізації [3]. А білоруська дослідниця А. М. Вікторович визначає певні стадії розвитку єврорегіонів та проходження низки етапів їх функціонування [4, с. 46]. Ці та інші зарубіжні вчені акцентують увагу на проблемах створення та діяльності єврорегіональних утворень, формування регіональної політики в прикордонних регіонах, відмінностях в економічному і соціальному розвитку територій по обидва боки кордону, історичних, культурних, етнічних зв'язках та ін.

До проблематики транскордонного співробітництва та утворення єврорегіонів великий інтерес проявляють і українські науковці, такі як О. І. Амоша, О. А. Гарасюк, В. К. Євдокименко, М. А. Лендел, Н. А. Мікула, С. М. Гакман, В. І. Пила, Т. В. Терещенко, О. С. Чмир та інші. Зокрема, четверо останніх виокремлюють проблеми формування сучасної регіональної політики та транскордонного співробітництва, досліджують європейський досвід діяльності транскордонних об'єднань та вітчизняну практику функціонування єврорегіонів [5]. Н. А. Мікула на основі аналізу діяльності єврорегіонів на внутрішніх та зовнішніх кордонах ЄС, кордонах країн Центрально-Східної і Північної Європи та України дає оцінку перспективам розвитку таких міжтериторіальних утворень за участі у них областей України [6].

Проте більшість досліджень стосується не діяльності конкретних єврорегіонів чи прикордонних територій, розширення можливостей співпраці, а спрямовані на процеси формування регіональної транскордонної політики, вирішення організаційних проблем створення та функціонування єврорегіонів, узагальнення досвіду транскордонного співробітництва в країнах ЄС тощо.

Цілі та завдання статті. Головною метою статті є визначення впливу єврорегіону «Верхній Прут» на інтеграційні процеси та встановлення невикористаних можливостей щодо підвищення ефективності функціонування єврорегіону «Верхній Прут». Також для досягнення мети необхідно:

1) здійснити аналіз правового забезпечення діяльності єврорегіонів в Україні; 2) встановити головні напрями діяльності єврорегіону «Верхній Прут» та пріоритетні сфери економічної та соціальної взаємопов'язаної діяльності; 3) на прикладі Чернівецької області проаналізувати взаємні зв'язки з прикордонними регіонами країн-сусідів та виокремити можливості для подальшого розвитку єврорегіону «Верхній Прут».

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження процесів створення та діяльності єврорегіонів Західної Європи, починаючи з 1958 року, коли був створений перший єврорегіон «Гронау» на кордоні ФРН і Нідерландів, свідчить про відсутність єдиного правового підходу до їх створення та функціонування. Більшість єврорегіонів не мають статусу юридичної особи. В окремих випадках органи єврорегіонів працюють в межах законодавства своїх країн, а угоди, укладені ними, не мають статусу міжнародних. Водночас, незважаючи на відмінності юридичного статусу або внутрішньої організації, єврорегіони володіють і деякими спільними характеристиками. Вони, зокрема:

- є територіальними утвореннями з двох або більше прикордонних територій;
- мають окрему ідентичність своїх членів;
- мають власні інституції (ради, робочі групи), адміністративні, технічні та фінансові ресурси.

Всі ці єврорегіони сприяли інтеграційним процесам та розглядалися як необхідний інструмент будівництва Європейського Союзу.

Правовою основою діяльності єврорегіонів в Україні є Закон України «Про транскордонне співробітництво», який дає визначення єврорегіону як «організаційної форми транскордонного співробітництва, що здійснюється відповідно до двосторонніх або багатосторонніх угод про транскордонне співробітництво» [1]. У вересні 2018 року Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо транскордонного співробітництва», статтю 1 Закону України «Про транскордонне співробітництво» доповнено новим терміном: «Об'єднання єврорегіонального співробітництва – форма транскордонного співробітництва зі статусом юридичної особи відповідно до національного законодавства держави, на території якої є його місцезнаходження, метою якого є заохочення, підтримка та розвиток в інтересах населення транскордонного та міжтериторіального співробітництва між суб'єктами і учасниками таких відносин у сферах спільної компетенції та відповідно до

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

повноважень, встановлених згідно з національним законодавством відповідної держави» [2]. Внесені зміни розширюють можливості економічної, культурної, екологічної співпраці прикордонних територій та сприяють прискоренню інтеграційних процесів.

Концепція створення і діяльності євро регіону «Верхній Прут» була спрямована на децентралізацію економічної і політичної влади, делегування більших повноважень місцевим органам самоврядування і створення екстериторіальних організацій прикордонних територій сусідніх держав та передбачала вирішення прикордонними регіонами спільних проблем місцевого або регіонального характеру. Це, зокрема, транспортне сполучення, спрощення перетину кордону для місцевих мешканців, розбудова прикордонної інфраструктури, охорона навколишнього середовища, усунення наслідків стихійних лих та ін.

Український уряд спеціальним розпорядженням від 14 лютого 2002 року визначив євро регіон «Верхній Прут» як пілотний для експериментального опрацювання в його межах механізмів транскордонного співробітництва як елементів процесу європейської інтеграції і розбудови регіональної політики.

На сьогодні головними напрямками діяльності євро регіону «Верхній Прут» є [7]:

- розвиток і гармонізація торговельних і економічних відносин;
- розробка проектів транскордонного співробітництва;
- розвиток і впровадження передових технологій;
- екологічна безпека, попередження забруднень басейнів Дунаю, Прута, Сірету, Дністра і Чорного моря, попередження та ліквідація наслідків промислових аварій і стихійних лих, збільшення кількості екологічно чистих виробництв;
- гармонізація розвитку інфраструктур, в т.ч. енергетичних систем, транспортних та комунікаційних мереж;
- розвиток транскордонних взаємин і розширення співробітництва у сферах нормативно-правового забезпечення, науки, освіти, культури, спорту та молоді;
- забезпечення і впровадження в усіх сферах економічного, соціального, політичного та культурного життя повної та справжньої рівності між особами, які належать до національної меншини, та особами, які належать до більшості населення;
- охорона здоров'я населення, розвиток туризму і рекреаційної діяльності.

А пріоритетними сферами економічної та соціальної взаємопов'язаної діяльності в єврорегіоні «Верхній Прут» стали: 1) розвиток транспортно-комунікаційної інфраструктури на рівнях транс'європейських коридорів та місцевих сполучень; 2) розвиток енергетичної інфраструктури на рівнях взаємодії державних мереж та локалізованих джерел енергії; 3) вдосконалення водокористування та водоканалізаційних систем; 4) лісокористування та розвиток лісової і деревообробної промисловості, агропромислового комплексу і легкої промисловості; 5) розвиток транскордонної торгівлі на місцевому рівні та збільшення транзитної торговельної діяльності; 6) розвиток сучасних видів транскордонного туризму; 7) охорона здоров'я населення і рекреаційна діяльність в єврорегіоні; 8) спільна розбудова системи освіти, наукового і культурного співробітництва в єврорегіоні [7].

Ці завдання поступово виконуються і сьогодні настав час, коли до офіційного членства в єврорегіоні необхідно залучати галузеві асоціації, торгово-промислові палати, агентства регіонального розвитку, різні групи і об'єднання за інтересами та професійними спрямуваннями. Тому і термін «єврорегіон» набуває іншого значення. Його необхідно розглядати як об'єднання прикордонних територій суміжних країн з сукупністю різних форм кооперації на регіональному рівні, що здійснюється на основі домовленості органів місцевого самоврядування про прикордонне співробітництво.

Перехід від етапу співпраці між прикордонними територіями, в межах єврорегіону, до етапу інтеграції, передбачає гармонізацію економічної і соціальної політики та створення локальних ринків товарів та послуг, залучення інвестицій та впровадження інновацій.

За нашими спостереженнями, прикордонні території з обох боків кордону, в силу своїх економічних, соціальних та культурних можливостей, намагаються кооперуватися з найближчими сусідами, щоб створити вже на просторі єврорегіону «Верхній Прут» вигідні для себе економічні, правові та інші умови. Такі процеси називаються інтеграційними і спрямовані на спрощене переміщення товарів та послуг. І це дає відповідний результат. Наприклад, якщо «на початок діяльності єврорегіону «Верхній Прут» (2000 р.) експорт товарів і послуг тільки з Чернівецької області до Румунії становив 624,1 тис. дол. США, а імпорт – 679,5 тис. дол. США [8, с.67], то вже у 2017 р. експорт товарів з Чернівецької області в Румунію зріс до 42699,0, а імпорт товарів з Румунії збільшився до 14141, 2 тис. дол. США .

Високі темпи зростання експорту та імпорту товарів підтверджують і статистичні дані [9, с. 402-404] та аналіз взаємних зв'язків між Чернівецькою областю і регіонами Румунії та Молдови (табл. 1).

Таблиця 1

Зовнішня торгівля товарами між Чернівецькою областю і регіонами Румунії та Молдови

тис. дол. США

Назва країни	Експорт товарів					Імпорт товарів				
	2005	2010	2015	2016	2017	2005	2010	2015	2016	2017
Румунія	4247,4	16550,0	25301,0	28086,8	42699,0	6442,6	13771,6	10521,0	12451,1	14141,2
Республіка Молдова	6682,0	4576,1	2210,1	5227,4	6903,1	3970,5	2127,2	110,2	155,1	161,5

Дані табл. 1 також свідчать про переважання експорту над імпортом товарів в 2017 р.: в Румунію – втричі, а в Молдову – більш ніж у 42 рази.

Аналіз процесів економічної інтеграції прикордонних регіонів, що є членами єврорегіону «Верхній Прут», допоміг встановити, що основна проблема інтеграційних процесів полягає в тому, що господарські суб'єкти, які здійснюють діяльність у складі економічних систем своїх країн, функціонують в різних нормативно-правових умовах. А відсутність уніфікованого правового середовища для транскордонного співробітництва, в т.ч. незгодженість митних правил, податкового законодавства, відсутність пільг для великих інвесторів, – все це стримує розвиток єврорегіону. Ще однією з проблем, яка залишається невирішеною тривалий час, є відсутність ефективної інституційної бази єврорегіону «Верхній Прут» та транскордонного співробітництва загалом. Створені рада, секретаріат та робочі комісії єврорегіону обмежені у своїх правах та функціонують відповідно до законодавства країни, яка головує у єврорегіоні. При цьому ступінь інституціоналізації залежить від самоврядування та компетенцій регіональних влад, глибини транскордонних зв'язків, активності прикордонних сфер бізнесу і пропускну здатності кордону.

Дослідження ресурсного забезпечення, історичної спадщини, культурних та етнічних зв'язків між регіонами, що входять до складу єврорегіону «Верхній Прут», свідчать про невикористані інтеграційні

можливості. Це, зокрема, недостатній розвиток зовнішньоекономічних зв'язків та відсутність режимів найбільшого сприяння (спеціальних економічних зон) експортно-імпортової діяльності підприємств. Для зближення сусідніх регіонів і стимулювання соціально-економічного розвитку прикордонних територій особлива увага мала би бути звернена на розвиток транспортних комунікацій. Невикористаною можливістю залишається лобювання інтересів єврорегіону «Верхній Прут» в інституціях і органах ЄС. Можливості єврорегіону «Верхній Прут» повноцінно має використати і перший в Чернівецькій області індустріальний парк «Новодністровськ», який включено до Реєстру індустріальних (промислових) парків України за №16 [10].

Регіони України, Румунії та Молдови, що є членами єврорегіону «Верхній Прут», за підтримки урядів своїх країн, могли б створити транснаціональну економічну зону або так званий «трикутник зростання», що поєднає в єдине ціле території, які мають взаємодоповнюючі види ресурсів. Наприклад, для переробки плодоовочевої продукції Молдова може постачати сировинні ресурси, Румунія – інвестиційні, Україна – трудові. Для цих цілей може бути використана територія того ж таки індустріального парку «Новодністровськ», де одним із видів діяльності передбачена переробка сільськогосподарської продукції. Окрім цього, економічний ефект міг бути досягнутий при кооперації або спеціалізації в деревообробній промисловості, туристично-рекреаційній сфері, діагностиці і лікуванні та інших видах діяльності.

Однією з цілей подальшого функціонування єврорегіону «Верхній Прут» має стати прагнення його членів до формування єдиного ринку, в рамках якого реалізується принцип «шести свобод»: свободи переміщення товарів, послуг, капіталу, робочої сили, інформації і технологій. Це створить умови для стабільного й ефективного розвитку економік регіонів – членів єврорегіону «Верхній Прут» і підвищення рівня життя їх населення.

У рамках функціонування єдиного економічного простору послідовно створюватимуться нормативні умови, що забезпечать досягнення основних свобод і створять базу для того, щоб члени єврорегіону у своїй економічній діяльності користувалися цими правами. У цих умовах виникає необхідність не тільки якісної, але і кількісної оцінки інтеграційних процесів на території єврорегіону. Це, насамперед, визначення показників, що характеризують структурні зміни в регіональних економіках та відображають зближення економічного розвитку територій єврорегіону, синхронізація ділової активності,

формування механізмів спільного функціонування та ін. Особливого значення набувають показники секторальної інтеграції, які характеризують масштаби та динаміку обсягів взаємних потоків всередині євро регіону та зв'язки з зовнішнім середовищем, а також ступінь взаємопроникнення економік у межах окремих секторів та галузей.

Незважаючи на кордони, десятиліттями існують контакти між мешканцями Північної (Україна) і Південної (Румунія) Буковини та районами Молдови. Приватні ініціативи сприяли культурному обміну, а малі та середні компанії давно відкрили нові ринки за межами кордонів. Невеликими кроками і для деяких навряд чи помітно відбувається «мала» інтеграція і зупинити це вже неможливо. Євро регіон «Верхній Прут» підтримує та супроводжує ці різноманітні підходи до обміну та співпраці і функціонує як транскордонна інтеграційна модель.

Висновки. Отже, невикористані можливості та відсутність уніфікованого правового середовища для транскордонного співробітництва, в т.ч. неузгодженість митних правил, податкового законодавства, створення та функціонування спільних підприємств, правил ведення бізнесу, організації освітніх, культурних, спортивних та інших заходів, стримує розвиток євро регіону «Верхній Прут».

Вирішення цих та інших проблем сприяло б створенню спеціальних економічних зон, залученню іноземних інвестицій, ширшому використанню інтеграційних можливостей та економічному піднесенню прикордонних територій.

Таким чином, євро регіон «Верхній Прут» може стати локальним прикордонним рівнем інтеграції та відігравати ключову роль у взаємодії України з Румунією та Молдовою у різних сферах діяльності. Адже справжній розвиток інтеграційних зв'язків з сусідами на державному рівні можливий лише при реалізації ініціатив на локальному рівні. У перспективі, ліквідація економічних бар'єрів всередині євро регіону «Верхній Прут» стимулювала би формування єдиного економічного району з розвинутою виробничою та транспортною інфраструктурою, загальним ринком праці та високим рівнем життя його мешканців.

Список використаних джерел:

1. Про транскордонне співробітництво : Закон України №2515-VIII від 04.09.2018 (із змінами, внесеними згідно із Законами №1833-VI від 21.01.2010 та №5463-VI від 16.10.2012) // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – №4. – Ст.61.
2. Про внесення змін до деяких законів України щодо транскордонного співробітництва : Закон України №2515-VIII від 04.09.2018 // Відомості Верховної Ради. – 2018. – №43. – Ст.343.

3. Пурич Штефан. Румынско-украинское трансграничное сотрудничество. Шаги к добрососедству / Штефан Пурич // Віче. – 2000. – №6. – С. 74-87.
4. Викторovich А. М. Особенности и перспективы развития еврорегионов с участием Республики Беларусь / А. М. Викторovich // Вестник Гомельского государственного технического университета им. П.О. Сухого. –2003. – №2. – С. 45-51.
5. Пила В. І. Сучасна регіональна політика і транскордонне співробітництво / В. І. Пила, О. С. Чмир, О. А. Гарасюк, Т. В. Терещенко. – Хмельницький : Видавництво ХУУП, 2006. – 412 с.
6. Мікула Н. А. Єврорегіони: досвід та перспективи / Н. А. Мікула. – Львів : ІРД НАН України, 2003. – 222 с.
7. Єврорегіон «Верхній Прут» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bukoda.gov.ua/page/group/206#undefined1>
8. Кифяк В. Ф. Функціонування єврорегіону «Верхній Прут» та його роль в інтеграційних процесах / В. Ф. Кифяк // Економіка України. – К.: «Преса України», 2008. – С. 65-72.
9. Статистичний щорічник Чернівецької області за 2017 рік / За редакцією Т. Г. Сарчинської. – Чернівці, 2018. – 543 с.
10. Витяги з Реєстру індустріальних (промислових) парків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=fe6ba4bd-355d-48b1-9979-211b399b1987&title>

References:

1. Verkhovna Rada of Ukraine (2014). *About transfrontier co-operation*, Law of Ukraine No. 2515-VIII dated 04.09.2018. Bulletin Verkhovna Rada of Ukraine, No. 4, Article 61 (in Ukr.).
2. Verkhovna Rada of Ukraine (2018). *On Amendments to Some Laws of Ukraine on Cross-Border Cooperation*, Law of Ukraine No. 2515-VIII dated 04.09.2018. Bulletin of the Verkhovna Rada, No.43, p. 343 (in Ukr.).
3. Puric, Stefan (2000). Romanian-Ukrainian transboundary cooperation. Steps towards good neighborliness. *Viche [Veche]*, no. 6, pp. 74-87 (in Russ.).
4. Viktorovich, A.M. (2003). Features and prospects of development of Euroregions with the participation of the Republic of Belarus. *Vestnik Gorn'skogo gosudarstvennogo tehnikeskogo universiteta [Bulletin of the Gorn State Technical University]*, no. 2, pp. 45-51 (in Russ.).
5. Pila, V.I., Chmyr, O.S., Garasyuk, O.A., Tereshchenko, T.V. (2006). *Suchasna rehional'na polityka i transkordonne spivrobitnytstvo* [Modern regional policy and cross-border cooperation]. KhUUP Publishing House, Khmelnytsky, 412 p. (in Ukr.).
6. Mikula, N.A. (2003). *Yevrorehiony: dosvid ta perspektyvy* [Euroregions: experience and perspectives]. Lviv, 222 p. (in Ukr.).
7. Euroregion "Upper Prut". Available at: <https://bukoda.gov.ua/page/group/206#undefined1> (in Ukr.).
8. Kifyak, V.F. (2008). Functioning of Euroregion "Upper Prut" and its role in integration processes. *Ekonomika Ukrainy [Economics of Ukraine]*, pp. 65-72 (in Ukr.).
9. *Statistical Yearbook of Chernivtsi Oblast for 2017* (2018). Edited by TG Sarchinskaya. Chernivtsi, 543 p. (in Ukr.).
10. Excerpts from the Register of Industrial (Industrial) Parks. Available at: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=en-UA&id=fe6ba4bd-355d-48b1-9979-211b399b1987&title>